

Samrådsversion | 2023-12-30

Vattentjänstplan 2024-2036

Innehållsförteckning

Ordlista	3
1. Inledning	4
2. Mål och planer som styr strategisk VA-planering	5
2.1 Global nivå	5
2.2 EU-nivå.....	5
2.3 Nationell nivå.....	6
2.4 Regional nivå	6
2.5 Kommunal nivå	7
3. Den allmänna VA-anläggningen	8
3.1 Dricksvattenförsörjning.....	10
3.2 Spillvatten.....	10
3.3 Dagvatten.....	11
3.4 Ledningsnät.....	11
3.5 Konsekvenser av skyfall.....	11
3.5.1 Skyfallspåverkan på den allmänna VA-anläggningen	12
4. Behovsbedömning av allmänt VA	13
4.1 Utredningsområden.....	13
5. Utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen	16
5.1 Allmän VA-utbyggnad till befintlig bebyggelse	18
5.2 Allmän VA-utbyggnad till planerad bebyggelse	21
Bilaga 1 Undersökning av betydande miljöpåverkan	22

Vattentjänstplan, dnr: 2023/000053

Fastställd av:

Ersätter: VA-utbyggnadsplan i VA-plan 2017-2030 Södertälje kommun

Giltighet: Tillsvidare

Ansvar för uppföljning och revidering: Kommunfullmäktige

Dokumentansvar: Samhällsbyggnadskontoret, strategienheten

Ordlista

VA En förkortning för vatten och avlopp. Med vatten menas dricksvatten och med avlopp menas spillvatten och dagvatten.

Allmän VA-anläggning En VA-anläggning som en kommun har ett rättsligt bestämmande/inflytande över och som används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Allmänna vattentjänster Leverans av dricksvatten och hantering av spillvatten och dagvatten för hushållsändamål.

Bräddning Ett tillfälligt utsläpp av orenat spillvatten till följd av överbelastning på ledningsnätet vid kraftiga regn eller tekniskt fel på reningsverk eller pumpstation. Detta kan medföra att spillvatten bräddas till recipienten, exempelvis en sjö, utan rening.

Dagvatten Vatten som avrinner tillfälligt på mark eller byggnation, till exempel regnvatten, snösmältvatten eller framträngande grundvatten.

Dricksvatten Vatten som används för dryck, matlagning och hygien.

Enskild VA-anläggning En VA-anläggning för vattenförsörjning eller avlopp som den enskilde fastighetsägaren eller medlemmar i en gemensamhetsanläggning är ansvariga för.

Grundvatten Vatten i den del av jorden eller berggrunden där hålrummen är helt vattenfyllda.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Lagen reglerar rättigheter och skyldigheter mellan kommunen, VA-huvudmannen och användaren av de allmänna vattentjänsterna.

Nödvatten Vatten som distribueras på annat sätt än via ledningsnätet, exempelvis via tankbilar.

Reservvatten Vatten från en annan vattentäkt eller ett annat vattenverk än det ordinarie och som distribueras via ledningsnätet.

Skyfall Stora mängder nederbörd på kort tid, enligt SMHI minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut.

SMHI Statens meteorologiska institut.

Spillvatten Förorenat vatten från hushåll och industrier som renas i avloppsreningsverk. Spillvattnet kommer från toaletter, bad, disk och tvätt.

Tillskottsvatten Vatten som egentligen ska avledas till sjöar och vattendrag, men som på olika sätt kommit in i spillvattenledningsnätet, till exempel genom stuprör eller dräneringsrör som felkopplats eller genom att dag- och dränvatten tar sig in genom otäta eller läckande ledningsnät.

VA-huvudman Är den som äger och bygger ut den allmänna VA-anläggningen.

Vattenförekomst I förvaltningen av vatten inom EU, delas sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten in i enheter som är så lika som möjligt.

Vattenstatus Beskriver den vattenkvalitet eller -kvantitet som råder i en vattenförekomst.

VA-verksamhetsområde Ett geografiskt avgränsat område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning.

1. Inledning

Den 1 januari 2023 infördes ändringar i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), om att det ska finnas en aktuell vattentjänstplan i varje kommun. Vattentjänstplanen ska samrådats med myndigheter och fastighetsägare som antas ha ett väsentligt intresse av planen. Enligt lagen ska en vattentjänstplan innehålla:

- *kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.*
- *kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.*

Allmänna vattentjänster är olika tjänster för vattenförsörjning och avlopp (dricksvatten, spillvatten och dagvatten) från en allmän VA-anläggning. Enligt lagen om allmänna vattentjänster kan bara kommunala anläggningar vara allmänna VA-anläggningar. Gränsen för kommunernas ansvar att ordna allmänna vattentjänster bestäms av VA-verksamhetsområdet, som är ett geografiskt avgränsat område. I 6 § LAV står att: *Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen*

- *bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas,*
- *och se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.*

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och kan förelägga kommunen att ordna vattentjänster. Att ha en politiskt antagen plan för VA-utbyggnad kan innebära att länsstyrelsen godtar kommunens tidplan för att ordna med vattentjänster. Eftersom VA-utbyggnad är mycket kostsamt är en långsiktig tidplan att föredra för att bland annat kunna förutspå och styra VA-taxans utveckling.

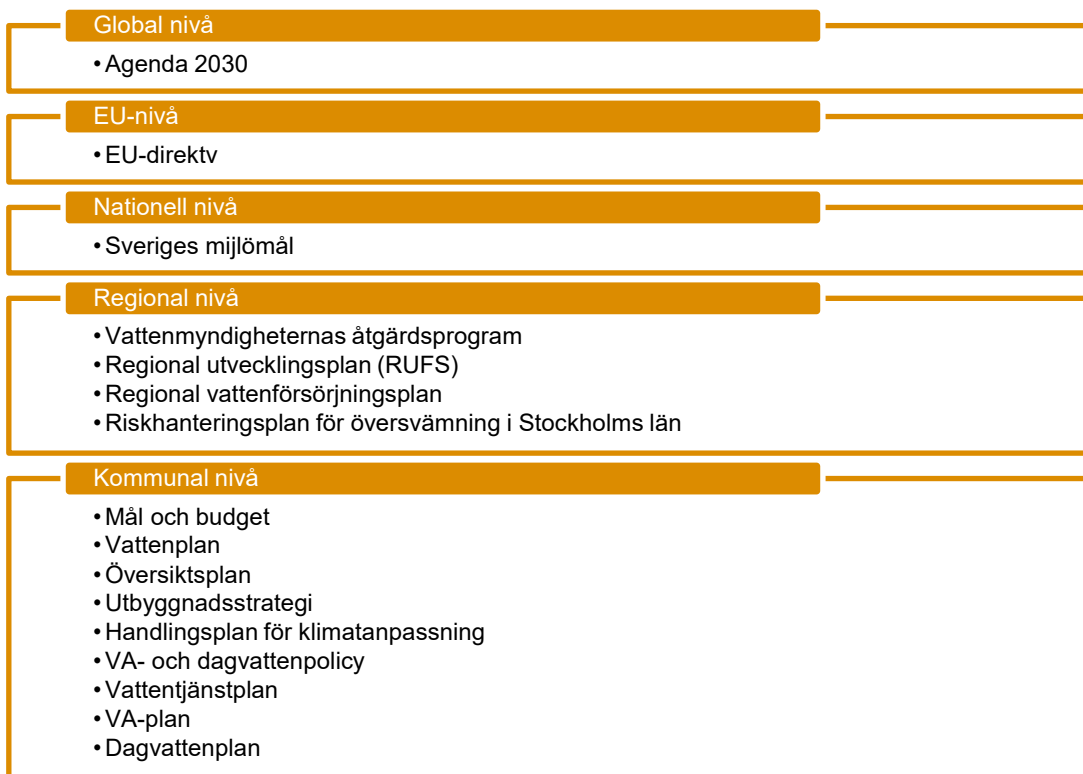
Det är kommunfullmäktige som beslutar om antagande och ändring av vattentjänstplanen och att utöka verksamhetsområdet för VA. I och med att vattentjänstplanen antas, antas även kommunens planer för allmän VA-utbyggnad. I Södertälje kommun är Telge Nät huvudman för den allmänna VA-anläggningen. Det innebär att Telge Nät, som är ett kommunalt bolag, äger och förvaltar den allmänna VA-anläggningen och bygger ut den.

Vattentjänstplanen är inte bindande utan kan ändras om förutsättningarna för att genomföra den förändras. Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen fortfarande är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster.

Vattentjänstplaner omfattas av kraven på strategiska miljöbedömningar enligt kap. 6 i miljöbalken (MB). En undersökning om planen kan antas ha betydande miljöpåverkan har gjorts som ett första steg (bilaga 1). Länsstyrelsen i Stockholms län är den myndighet som kommunen samråder med om undersökningen och att Södertälje kommuns vattentjänstplan, inte kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Undersökningssamrådet sker samtidigt som samrådet om vattentjänstplanen.

2. Mål och planer som styr strategisk VA-planering

Utöver lagstiftning finns mål och planer som har inflytande över VA-försörjningen och den strategiska VA-planeringen i Södertälje kommun. Att arbeta strategiskt innebär att kommunen arbetar långsiktigt och systematiskt med vatten och avlopp, samordnat med samhällsplaneringen och frågor om hälsa och miljö. Se mål och planer i figur 1 nedan samt läs en kort beskrivning om innehållet i dessa.

Figur 1 Mål och planer från global till lokal nivå

2.1 Global nivå

Agenda 2030

Agenda 2030 innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. Flera mål är direkt kopplade till VA-försörjning:

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 14: Hav och marina resurser

2.2 EU-nivå

EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) handlar om att medlemsländerna ska förvalta sina sjöar, vattendrag, grundvatten och hav på ett likartat och långsiktigt hållbart sätt. Målet med direktivet är att uppnå god status i samtliga vattenförekomster. Det finns även direktiv för bland annat dricksvatten, avlopp och översvämning,

2.3 Nationell nivå

Sverige har 16 miljömål och målen beskriver det tillstånd i miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns sex mål som berör VA-försörjning och två etappmål för dagvatten.

- Grundvatten av god kvalitet
- Levande sjöar och vattendrag
- Giffri miljö
- Ingen övergödning
- God bebyggd miljö
- Hav i balans samt levande kust och skärgård

Etappmål 1: Etappmål om dagvattenhantering i ny eller ändrad bebyggelse innebär att samtliga svenska kommuner senast 2023 har integrerat en hållbar dagvattenhantering i planläggning av ny bebyggelse eller vid påtagliga ändringar av befintlig bebyggelse.

Etappmål 2: Etappmål om dagvattenhantering i befintlig bebyggelse ska de kommuner, med risk för betydande påverkan av dagvatten på mark, vatten och den fysiska miljön i befintlig bebyggelse, senast 2025 genomfört en kartläggning samt tagit fram en handlingsplan för en hållbar dagvattenhantering samt även påbörjat arbetet med att genomföra planerna.

2.4 Regional nivå

Regional vattenförsörjningsplan

Vattenförsörjningsplanen är en gemensam strategi för vattenförsörjningen i Stockholmsregionen och innehåller tre mål. Målen handlar om att samverka i regionen och hjälpas åt vid driftavbrott i vattenleveranser och att skydda regionalt viktiga vattenresurser.

Regional utvecklingsplan (RUF5)

RUF5 2050 är den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen och innehåller hållbarhetsmål för att uppnå en attraktiv region för medborgare och näringslivet. Planen är vägledande i den fysiska planeringen. Dessa mål påverkar främst VA-planeringen. Mål 1 "En tillgänglig region med god livsmiljö" och delmålet "Minst 95 procent av ny bebyggelse bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen". I plankartan finns förhållningssätt till

- bebyggelse och VA-försörjning i vissa lägen
- nya anläggningar och större utbyggnader av befintliga anläggningar för vattenverk, reningsverk och avfall.

Riskhanteringsplan för Stockholms län

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram en riskhanteringsplan i enlighet med EU:s översvämningsdirektiv som behandlar översvämnning från Oxundaån, Tyresån, Bällstaån, Mälaren och Östersjön samt skyfall. Södertälje kommunen berörs inte av åtgärder i planen som sträcker sig mellan 2022-2027.

2.5 Kommunal nivå

Mål och budget

Mål och budget är det styrande dokumentet för kommunens nämnder och bolagsstyrelser och är överordnat kommunens andra styrdokument. Mål och budget omfattar den långsiktiga inriktningen, kommunfullmäktigemålen och budget.

Vattenplan

Södertälje kommuns vattenplan antogs av kommunfullmäktige 5 november 2018. Planens syfte är att ta ett helhetsgrepp kring ansvaret för att uppnå god status i kommunens vattenförekomster och vara ett verktyg för att införliva arbetet i kommunens övriga arbete. Vattenplaneringen drivs genom lokala åtgärdsprogram som främst redovisa vilka fysiska åtgärder som behövs för att nå god vattenstatus och återskapa vattenmiljöer i landskapet.

Översiktsplan

Översiktsplanen omfattar hela kommunen och ger vägledning hur mark- och vattenområden ska användas, till exempel vilka områden som kan utvecklas och vilka som ska bevaras. Översiktsplanen antogs av kommunfullmäktige i Södertälje 28 oktober 2013. I översiktsplanen är huvudstrategin att förtäta i befintliga bebyggelseområden. Arbete pågår med översiktsplan 2050.

Ambitionen i kommunen är att befolkningen ska öka. Bebyggelseutveckling och behov av allmänna vattentjänster behöver gå hand i hand. Kommunens tätorter är utspridda och kapacitet i vatten- och avloppsverk samt överföringsledningarna behöver säkerställas. Översiktsplanen är även ett viktigt verktyg för att skydda vattenresurser i kommunen.

Utbyggnadsstrategi

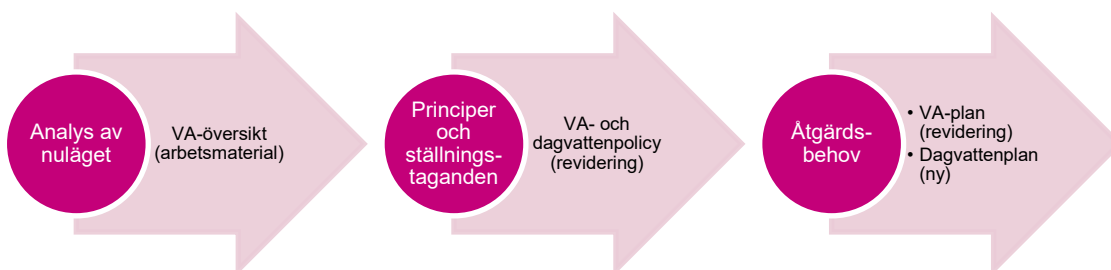
Strategin ger vägledning för var bostadsbyggande och förtätning ska ske för att möjliggöra ett hållbart samhällsbyggande och samtidigt uppnå målet att bygga 20 000 nya bostäder på 20 år. Strategin är ett komplement till översiktsplanen och fastställdes av kommunfullmäktige 27 maj 2019. I strategin finns fyra kriterier inom Södertälje stad som syftar till att utvidga stadskärnan, bygga stationsnära, förtäta i prioriterade tyngdpunkter och utveckla stråk som sammanbinder tyngdpunkterna. Även byggande på landsbygden kan ske men i betydligt mindre volymer än inom tätorterna.

Handlingsplan för klimatanpassning

Målbilden i handlingsplanen är att Södertälje kommun är väl anpassad och förberedd för klimatrelaterade risker, till exempel skyfall och värmestress och att ta fram åtgärder inom några fokusområden. De som berör VA-planeringen är: 1) Bebyggelse, 2) Infrastruktur och tekniska försörjningssystem samt 3) Hälsa.

Övriga VA-dokument

Södertälje kommun har flera styrdokument som verktyg i den strategiska VA-planeringen. Utöver vattentjänstplanen som är kommunens VA-utbyggnadsplan är dessa VA- och dagvattenpolicy, VA-plan samt dagvattenplan. Arbetet med dokumenten har skett i tre steg; 1) analys av nuläget, 2) formulering av principer och ställningstaganden samt 3) åtgärdsbehov.

3. Den allmänna VA-anläggningen

Drygt 90% av Södertäljes omkring 100 000 invånare är anslutna till den allmänna VA-anläggningen. De allra flesta fastigheterna som har allmänt VA i Södertälje kommun ligger inom VA-verksamhetsområdet. Det finns också ett antal fastigheter utanför verksamhetsområde som anslutits via avtal. När fastighetsägarna själva ordnar med vattenförsörjning och avlopp kallas det enskilt VA.

Det är inom verksamhetsområdet, som är ett geografiskt avgränsat område, som kommunen ordnar en eller flera vattentjänster genom en allmän VA-anläggning. Vattentjänsterna är dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Det kommunala bolaget Telge Nät är huvudman för den allmänna VA-anläggningen i Södertälje kommun. Det innebär att Telge Nät äger anläggningen och bygger ut den och att bolaget producerar och distribuerar dricksvatten och hanterar spill- och dagvatten inom kommunen.

Se figur 2 för att se utbredningen av verksamhetsområdena för allmänt VA i Södertälje kommun.

Figur 2 Verksamhetsområden för allmänt VA i Södertälje kommun. I kartan görs ingen skillnad för vilken vattentjänst (dricksvatten, spill- eller dagvatten) som verksamhetsområdet berör. I vissa av dessa områden tillhandahåller kommunen bara en vattentjänst.

Fler invånare kommer att anslutas till allmänt VA framöver, om kriterierna för att ordna vattenförsörjning eller avlopp är uppfyllda. Det handlar om att:

- 1) områden med befintlig eller ny bebyggelse ska vara i ett större sammanhang (dvs minst 20 fastigheter med max 100 meter mellan bostadshusen).

- 2) en bedömning har gjorts av behovet av allmänt VA med hänsyn till skyddet för hälsa och miljön (dvs att det inte är möjligt att lösa med enskilda VA-anläggningar).

Utbyggnadsplanen för allmänt VA beskrivs i kapitel 5. När verksamhetsområdet ska utökas är det kommunfullmäktige som beslutar om vilka fastigheter som ska omfattas. Telge Nät bygger ut vatten- och avloppsledningar och ansluter fastigheterna.

3.1 Dricksvattenförsörjning

Den allmänna dricksvattenförsörjningen i Södertälje utgörs av en blandning av grundvatten och infiltrerat vatten från Mälaren. Telge Nät levererar även dricksvatten till Nykvarns kommun.

Telge Nät och Södertälje kommun arbetar på olika sätt för att säkerställa tillräcklig tillgång på dricksvatten av god kvalitet både i dag och för framtiden, bland annat genom att utreda möjligheten att infiltrera mer vatten från Mälaren och att öka kapaciteten i vattenverket för att säkra vattenförsörjningen framåt.

I takt med att Södertälje och Nykvarns kommuner växer behöver produktionen av dricksvatten öka samtidigt som det är viktigt att hushålla med dricksvatten. För exempelvis bevattning kan det vara möjligt att använda vatten av annan kvalitet än dricksvattenkvalitet.

För att skydda vattentäkter som är viktiga för dricksvattenförsörjningen båda i nutid och för flera generationer framåt, pågår arbetet med att uppdatera skyddsföreskrifter för befintliga vattenskyddsområden (Malmsjöåsen med flera) och att inrätta ett helt nytt vattenskyddsområde, Södra Mälarens vattenskyddsområde.

Även andra lokala yt- och grundvattenresurser inom kommunen behöver kartläggas och skyddas för att säkerställa att det finns kompletterande vattenresurser att tillgå för ordinarie vattenförsörjning eller som reserv- och nödvattenförsörjning.

Om ordinarie vattentäkt eller vattenverk måste tas ur drift krävs en reservvattentäkt eller reservvattenverk för att fortsätta distribuera dricksvatten i ledningsnätet. Telge Nät utreder för närvarande möjligheter att få tillgång till reservvatten.

Om det uppstår avbrott i ledningsnätet behöver kommunen köra ut tankar med dricksvatten för normal hushållsförbrukning, så kallat nödvatten. Södertälje kommun tar just nu fram en nödvattenplan som beskriver hur och var nödvatten ska prioriteras och levereras.

3.2 Spillvatten

Spillvatten är förorenat vatten från toalett, bad/dusch, disk och tvätt. Den största delen av Södertäljes spillvatten renas i Himmerfjärdsverket i Botkyrka kommun. Även spillvatten från Nykvarns kommun leds via ledningsnätet i Södertälje vidare till Himmerfjärdsverket för rening. Himmerfjärdsverket drivs av det kommunala aktiebolaget SYVAB där Telge Nät är delägare. I Hölö och Mölnbo finns även två mindre avloppsreningsverk. Dessa kommer att tas ur drift och spillvatten ska i stället ledas till Himmerfjärdsverket via en överföringsledning. Överföringsledningen gör det möjligt att ansluta fler områden till det allmänna spillvattenledningsnätet.

Himmerfjärdsverket är certifierat för att näringen i slammet ska kunna användas i lantbruket. SYVAB ställer därför krav på anslutna kommuner att bedriva ett aktivt uppströmsarbete. Uppströmsarbete innebär bland annat, att genom information till hushåll och verksamheter, minska mängden kemikalier som hamnar i avloppet.

I Hölö finns också en våtkompost där toalettavfall från enskilda avlopp behandlas och slutprodukten används som gödsel i lantbruket.

3.3 Dagvatten

Dagvatten är exempelvis regn- och snösmältvatten som avrinner tillfälligt på marken, tak eller vägar. Dagvatten för med sig föroreningar från ytorna det avrinner på, till exempel näringsämnen och tungmetaller. I vissa äldre områden avleds dagvatten i samma ledningar som spillvattnet detta kallas tillskottsvatten. Vid stora regn ökar då risken för bräddningar till recipienter och översvämningar i källare. När nya områden byggs och när ledningsnätet renoveras anläggs separata dagvattenledningar där det är lämpligt, vilket är ett sätt att minska tillskottsvattnet i ledningsnätet.

För att minska både dagvattenflöden och föroreningsspridning är det numera vanligt att rena och fördröja dagvattnet lokalt, så nära källan som möjligt. Detta kräver att det finns tillgängliga ytor för infiltration så som växtbäddar och infiltrationsdiken. Dagvattenhantering behöver vara en del i kommunens fysiska planering så att tillräcklig yta avsätts för ändamålet. Södertälje kommun arbetar med att ta fram en dagvattenplan för att ta ett helhetsgrepp kring åtgärder i kommunens dagvattenhantering.

3.4 Ledningsnät

Telge Nät arbetar kontinuerligt med förnyelse och kapacitetshöjande åtgärder av vatten-, spillvatten- och dagvattenledningsnätet.

Förnyelsetakten ska vara långsiktigt hållbar så att ledningar och anläggningar förnyas och förvaltas i rätt omfattning, både idag och i framtiden. Det finns behov av en ökad förnyelsetakt och att arbeta med förebyggande åtgärder för att minska driftstörningar och säkra leveransen av vattentjänster till medborgarna.

Förnyelsetakten baseras på ledningsnätets kondition utifrån material och ålder. Prioriteringen av åtgärder bygger på en kombination av riskklassning, hänsyn till behov av kapacitetsförstärkning samt samordning med andra arbeten. Kapacitetshöjande åtgärder på ledningsnät och anläggningar planeras och genomförs utifrån kommunens utbyggnad av nya bostadsområden.

Tillskottsvatten är det vatten i spillvattenledningsnätet som inte är spillvatten utan kan komma från bland annat nederbörd och grundvatten. I samband med kraftig nederbörd kan spillvattenledningsnätet bli överbelastat och spillvatten bräddas ut till recipienten, exempelvis en sjö. Stora mängder tillskottsvatten kan även ha en negativ påverkan på reningsprocesserna i reningsverket.

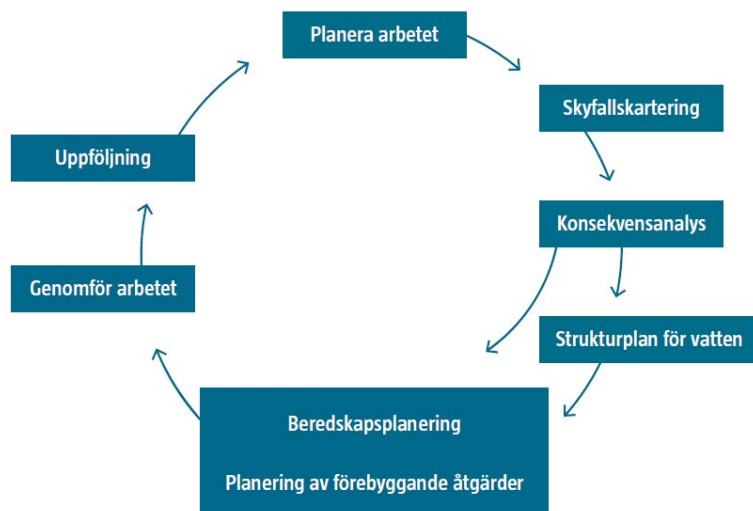
En kartläggning har genomförts av platser i kommunen som är påverkade av tillskottsvatten. Utifrån denna ska en handlingsplan med åtgärder och prioritetsordning tas fram för att minska regnpåverkan på ledningsnätet.

3.5 Konsekvenser av skyfall

I takt med att klimatet förändras blir det allt vanligare med skyfall. Även om skyfall inträffar sällan kan det orsaka stor skada. Enligt SMHI:s definition innebär skyfall att minst 50 mm regn faller på en timme eller minst 1 mm på 1 minut.

Vid skyfall går dagvattenledningarna fulla och marken blir vattenmättad vilket leder till att avrinningen sker på markytan med risk för översvämning som följd. Högsta prioritet att skydda är

samhällsviktig verksamhet. Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. De allmänna VA-anläggningarna är samhällsviktig verksamhet. För att hantera mer intensiva regn än de som kan omhändertas av de allmänna dagvattenledningarna krävs åtgärder för att skydda människor och bebyggelse.

Figur 3 Den skyfallstål原因 staden, MSB, Myndigheten för säkerhet och beredskap.

I figur 3 visar MSB olika steg i arbetet för att få en skyfallstål原因 stad. En skyfallskartering för Södertälje stad har tagits fram. Den utgår från ett 100-års regn med 6 timmars varaktighet och en klimatfaktor på 1,25 för att ta höjd för det klimat som väntas råda år 2100. För övriga kommundelar har en lågpunktskartering gjorts. Det är en analys av lågpunkter där till exempel ingen hänsyn har tagits till markytans förmåga att infiltrera vatten.

Som underlag till den nya översiktsplanen har en konsekvensanalys av klimatrelaterade risker för skador på den bebyggda miljön tagits fram. Analysen visar var skador och störningar kan uppträda och innehåller även en strukturplan för vatten som bland annat beskriver åtgärder för hur skyfall kan hanteras. Det kan handla om höjdsättning och lutning på mark och gator så att vatten som avrinner på ytan kan kontrolleras och styras mot platser där det gör så lite skada som möjligt, till exempel till havet eller en sjö. En annan åtgärd är att bevara grönytor som kan användas för skyfallsytor och använda gator som skyfallsleder.

3.5.1 Skyfallspåverkan på den allmänna VA-anläggningen

En vattentjänstplan ska innehålla en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna anläggningarna ska bibehålla sin funktion även vid skyfall. Telge Nät har analyserat konsekvenser av skyfall på kommunens reningsverk (Hölö, Mölnbo), pumpstationer, vattenverk, tryckstegringsstationer och reservoarer. Konsekvensanalysen utgår från skyfallskartering för Södertälje stad och lågpunktskartering för resterande kommundelar. De VA-anläggningar som ligger inom 5 meter från en yta i skyfallskarteringen med ett beräknat vattendjup större än 0,1 meter har bedömts vara aktuella att utreda närmare.

Resultatet av analysen visar att ett mindre antal VA-anläggningar i Södertälje tätort är placerade så att de kan påverkas vid ett skyfall. De anläggningar där risker för skyfallspåverkan identifierats ska utredas vidare för en mer specifik bedömning av översvämningensrisken och vid behov ska förslag till lämpliga åtgärder tas fram och genomföras. Åtgärderna kan vara tekniska

åtgärder eller åtgärder som behöver ingå i samhällsplaneringen. Åtgärdsarbetet med att skyfallssäkra de allmänna VA-anläggningarna kommer också att samordnas med skyfallsplaneringen i kommunen. Arbetet med fördjupad konsekvensanalys och åtgärdsbehov planeras att utföras under 2024.

4. Behovsbedömning av allmänt VA

Kommuner har en skyldighet enligt § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), att ordna allmänna vattentjänster (vatten, spillvatten, dagvatten) till befintlig och ny bebyggelse utifrån två kriterier.

- 1) områden med befintlig eller ny bebyggelse ska vara i ett större sammanhang (dvs minst 20 fastigheter med max 100 meter mellan bostadshusen).
- 2) en bedömning har gjorts av behovet av allmänt VA med hänsyn till skyddet för hälsa och miljö (dvs det är inte möjligt att lösa VA-försörjningen enskilt på ett långsiktigt hållbart sätt).

För att bedöma i vilka områden som det finns behov av allmänt VA enligt 6 § LAV identifierades och analyserades ett antal områden i kommunen. Flera av dessa bedömdes ha en fungerade VA-situation. Resterande områden delades in i två kategorier, se nedan.

- **Utredningsområden:** två områden behöver utredas mer, om de är i behov av allmänt VA – Läs mer i kap 4.1.
- **VA-utbyggnadsområden:** två områden har bedömts ha behov av allmänt VA (utöver de områden som redan har beslut om allmänt VA) – Läs mer i kap 5.

4.1 Utredningsområden

Det finns två utredningsområden i kommunen, Molstaberg och Ene-Vackå. I dessa områden behövs mer utredning för att bedöma om de har behov av allmänt VA eller om det är möjligt att lösa VA-försörjningen enskilt på ett långsiktigt hållbart sätt. Se karta i figur 4.

Molstaberg

Molstaberg består av 150 fastigheter uppdelade på två fritidshusområden som omfattas av varsin detaljplan. Den ena detaljplanen innehåller bestämmelser om att avlopp inte får anordnas. Planbestämmelsen har sin grund i att området är ett fritidshusområde där permanentboende inte var menat att ske.

Markförhållanden i området är svåra för anläggande av enskilda avlopp och risk för grundvattenpåverkan från enskilda avlopp bedöms hög. Tomterna är förhållandevis små och det finns stor risk att alla fastigheter inte kan lösa avloppsfrågan på egen tomt. På grund av detta har många fastigheter i området torrtoalett eller sluten tank för WC.

I takt med att fler bosätter sig permanent i området ökar risken för att avloppsutsläpp ska orsaka olägenhet. Miljökontoret anser att det är svårt att anlägga godkända lösningar utifrån miljö- och hälsoskyddssynpunkt på varje enskild fastighet

Områdets lokalisering i förhållande till service i kommunen och statusen på befintlig infrastruktur i området gör att det inte är ett område där kommunen avser att utveckla området till permanentboende, med ingående service och ökade byggrätter. Området är beläget långt ifrån befintliga VA-anläggningar och utbyggnad av allmänt VA hit skulle innebära stora kostnader. För att välja bästa lösning för vattenförsörjning och avloppshantering i området behöver en VA-

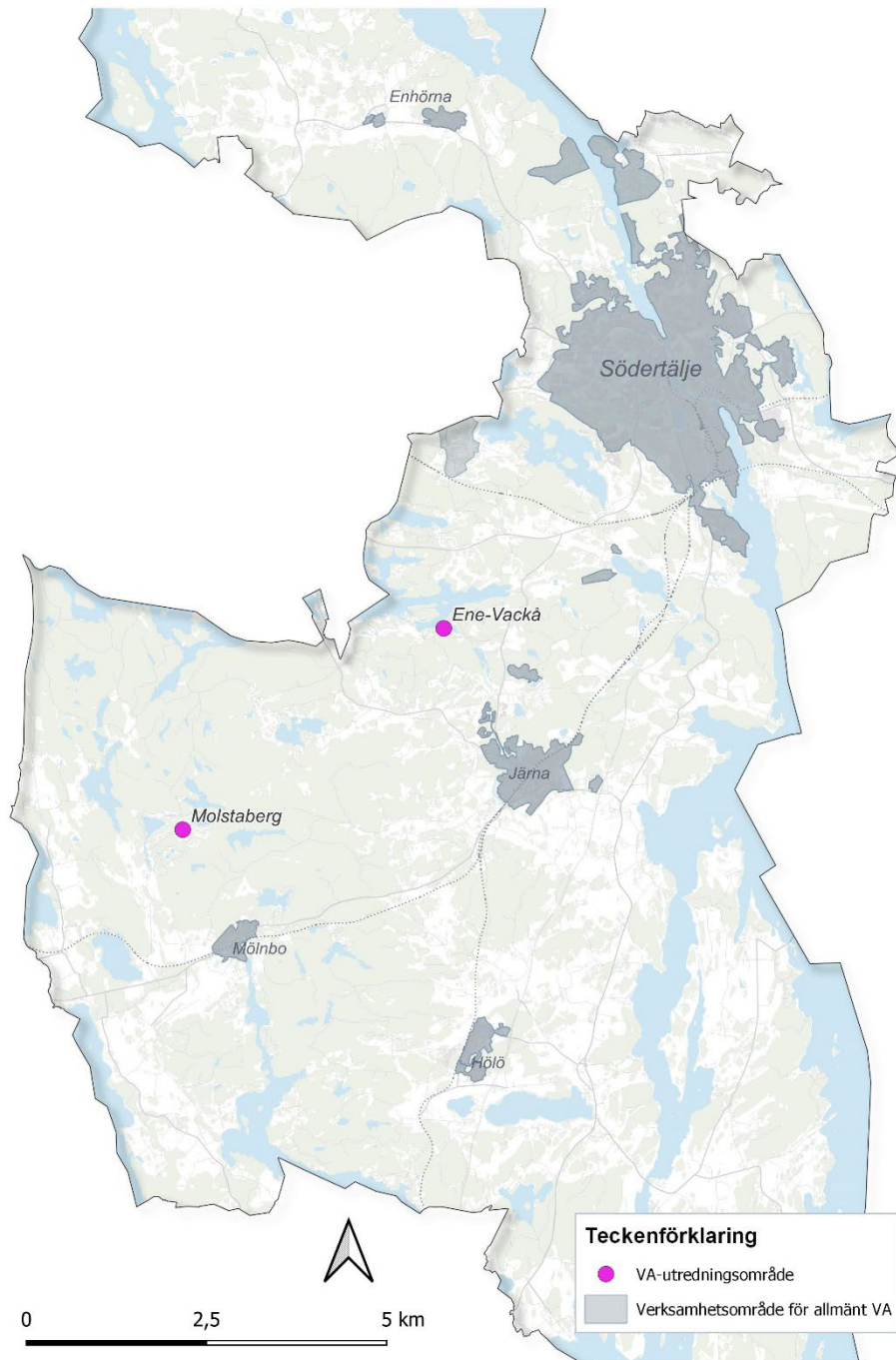
utredning genomförs som visar på hur VA-situationen kan lösas och vilka kostnader de olika alternativen innebär för kommunen och de boende.

Ene-Vackå

Ene-Vackå består av två fritidshusområden med sammanlagt ca 80 fastigheter. Inom området blir permanentboende mer och mer vanligt. Samtidigt är avloppslösningarna anpassade efter att husen endast används för fritidsboende.

Området ligger inom Vällingens vattenskyddsområde och de flesta fastigheterna har slutna tank för att avloppen inte ska påverka sjön. Att avleda allt avloppsvatten från hushållen till en slutna tank bedöms inte vara långsiktigt hållbart, särskilt vid permanentboende. Situationen kan vara besvärlig för fastighetsägare som behöver slamtömning ofta, och för de som inte kan ha en avloppsanläggning beroende på att ordentlig väg fram till fastigheten saknas.

För att bedöma hur VA-situationen ska lösas i området behöver kommunen utreda var och om det går att tillåta andra avloppslösningar än slutna tankar inom området. Kommunen behöver även utföra tillsyn på de befintliga avloppen.

Figur 4 VA-utredningsområden

5. Utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen

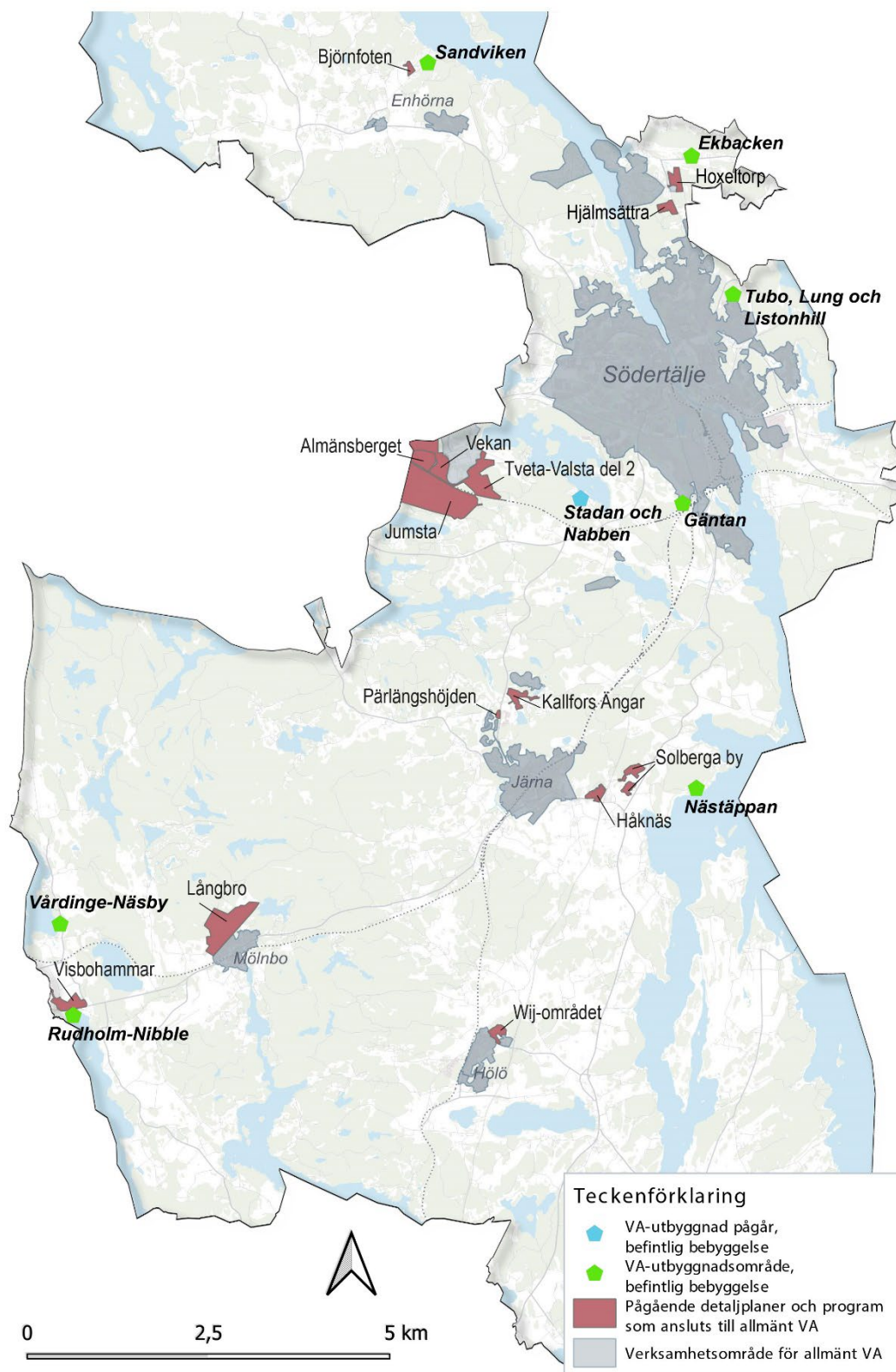
Exakt vilka fastigheter som kommer att ingå i det framtida verksamhetsområdet för VA utreds senare i processen och beslutas separat av kommunfullmäktige. En bedömning av bebyggelseutveckling i och i anslutning till områdena behöver göras i samband med att områdena byggs ut för att få en prognos för kapacitetsbehov, intäkter och investeringskostnader. Om en detaljplaneprocess inleds kan antalet fastigheter specificeras.

Utbyggnad av VA innebär stora kostnader och är tidskrävande. Det är därför viktigt med en gemensam plan och samordning av utbyggnad av allmänt VA, utbyggnad av ny bebyggelse och övrig infrastruktur. Även nödvändiga åtgärder på det befintliga VA-ledningsnätet kan behöva samordnas för att kunna öka kapaciteten och ansluta fler personer. Det kan även finnas samordningsvinster med att bygga ut exempelvis gång- och cykelvägar samtidigt som VA.

I vissa fall är det lämpligt och ibland nödvändigt att planlägga områden eller göra planändringar innan allmänt VA kan byggas ut¹. I områden där kommunen ser positivt på en utveckling till permanentboende och kanske viss ny bebyggelse, behöver en ny detaljplan tas fram, innan VA byggs ut. I områden där det bara är allmänt VA som ska byggas ut och inga ökade byggrätter ska ges, kan det fungera att bygga ut VA utan detaljplan. Innan VA kan byggas ut i områden med äldre byggnadsplaner, där det står att avlopp inte får anordnas, behöver planbestämmelsen ändras. Det finns en del områden som ursprungligen endast är avsedda för fritidsboende, med en enkel boende- och VA-standard. Och är planlagda med en byggnadsplan. Några av dessa har en bestämmelse om att avlopp inte får anordnas. Om allmänt VA ska byggas ut inom dessa områden görs en analys av behov av att ändra eller ersätta planen.

Se kartan i figur 5 för att få en överblick över områden med befintlig bebyggelse samt pågående detaljplaner och detaljplaneprogram som ansluts till allmänt VA.

¹ När en ny detaljplan tas fram, upphävs den underliggande detaljplanen. Gör man en ändring, läses den gamla detaljplanen ihop med nya bestämmelser som fogats till befintlig plan.

Figur 5 Områden med befintlig bebyggelse och pågående detaljplaner och detaljplanprogram som ansluts till allmänt VA.

5.1 Allmän VA-utbyggnad till befintlig bebyggelse

Sju områden har identifierats utifrån bedömningen av behov av allmänt VA. Läs mer i kapitel 4 hur behovsbedömningen har gått till. För fem av de sju områdena fanns beslut sedan tidigare VA-plan om VA-utbyggnad. För de två nya områdena (Gläntan och Rudholm-Nibble) beslutas VA-utbyggnad genom att denna vattentjänstplan antas. Områdena beskrivs i tabell 2 nedan. I ett område pågår VA-utbyggnad, se tabell 1.

Tabell 1 Område med befintlig bebyggelse där allmän VA-utbyggnad pågår.

Område	Pågående VA-utbyggnad
Stadan Nabben	Detaljplanen vann laga kraft 2022. Syftet med planen är att bygga ut allmänt VA och möjliggöra permanentboende.

När VA-utbyggnad till områdena i tabell 2 kan ske beror på flera faktorer och det finns därför ingen exakt prioriteringsordning eller tidplan. Det viktigaste för att säkra prioriteringar och genomförbarhet är en långsiktig strategi som är förankrad hos både kommunen och Telge Nät, där utbyggnad av allmänt VA, utbyggnad av bebyggelse och annan infrastruktur, samordnas. Detta kan lösas genom en tydligare samordning mellan vattentjänstplanen och översiktsplanen. Även budget och resurser är avgörande för utbyggnadstakten av allmänt VA. Det är även viktigt att se över möjligheter till samordning och synergier, för att eventuellt kunna ansluta fler när allmänt VA byggs ut, och att samplanera med andra ledningsarbeten, som ska utföras. I nuläget finns inte möjlighet att ansluta *Vårdinge-Näsby* och *Rudholm-Nibble* till allmänt VA. Anslutning ska om möjligt i första hand göras till Gnestas ledningsnät och i andra hand via Mölnbo till Södertäljes ledningsnät. Tidpunkt för anslutning är beroende av Gnestas tidplan för utbyggnad av kapacitet i reningsverk och vattenverk och Telge Nätets tidplan för utbyggnad av överföringsledning för spillvatten till Mölnbo.

Tabell 2 Områden med befintlig bebyggelse i behov av allmänt VA.

Område	Motivering till behov av allmänt VA för skydd av människors hälsa eller miljön Alla områden utgör ett större sammanhang och VA-försörjningen bedöms inte vara möjlig att lösa enskilt på ett långsiktigt hållbart sätt.
Eckbacken	I Eckbacken pågår en successiv omvandling till permanentboende. Det finns en byggnadsplan (0181K-839C) från 1984 med planbestämmelser som hindrar VA-utbyggnad. Planläggning pågår och syftar till att ansluta området till allmänt VA och reglera möjlig utveckling inom Eckbacken. Begränsningar av utveckling finns på grund av vattenskyddsområdet och riksintresse för Totalförsvaret för buller från Vellings skjutfält. Området ligger inom Bornsjöns vattenskyddsområde och enligt vattenskyddsföreskrifterna råder det restriktioner för anläggande av nya enskilda avloppsanläggningar. Avloppsfrågan bedöms inte att kunna ordnas enskilt utan att riskera att förorena dricksvattenbrunnar. Utbyggnad av allmänt VA kommer att bidra till minskning av avloppsutsläpp inom vattenskyddsområdet. I samband med utbyggnad av VA till Eckbacken, och eventuellt andra planerade områden, ska frågan om VA och GC-väg kan samordnas ses över.

Område	Motivering till behov av allmänt VA för skydd av människors hälsa eller miljön Alla områden utgör ett större sammanhang och VA-försörjningen bedöms inte vara möjlig att lösa enskilt på ett långsiktigt hållbart sätt.
Nästäppan	Nästäppan är ursprungligen ett fritidshusområde. Idag har flera av dessa fritidshus byggts ut och nyare bostäder har tillkommit. Det finns en avstyckningsplan (0181K-P644B) från 1932. Planläggning av Nästäppan pågår. Det bedöms finnas en risk att fastigheter inom området inte kan anordna enskilda avloppslösningar inom egen tomt utan att påverka närliggande dricksvattenbrunnar. Utbyggnad av allmänt VA kommer att samordnas med utbyggnaden till Farstanäs Camping som ligger i närheten av området. Utbyggnad av allmänt VA kommer att bidra till minskning av avloppsutsläpp till Näslandsfjärden, som har otillfredsställande ekologisk status på grund av övergödning.
Gläntan	Gläntan omfattas av en byggnadsplan (0181K-P291C) från 1929. Inom området råder byggförbud tills dess att vägar är utbyggda och området har en långsiktigt hållbar VA-lösning. Det finns ett antal obebyggda tomter i området som kommunen äger. Några fastigheter har enskilda brunnar, medan andra är anslutna till allmänt dricksvatten. Behovet av en hållbar dricksvattenförsörjning bedöms som mycket högt på grund av dålig vattenkvalitet. Miljökontoret bedömer att enskilt avlopp och dricksvattenförsörjning för de återstående obebyggda fastigheterna inte kan lösas enskilt utan måste ske i ett större sammanhang. Samhällsbyggnadskontoret har i sin bedömning kommit fram till att en bebyggelseutveckling på de obebyggda fastigheterna som kommunen äger inte är lämplig, även om VA-försörjningen löses i området och vägar byggs ut. Detta med hänvisning till pågående markanvändning i anslutning till området och den bullerproblematik det medför. Samordningsmöjligheter kan finnas med utbyggnad av vatten och avlopp till Scania's nya testanläggning.
Vårdinge-Näsby	Vårdinge-Näsby är ursprungligen ett äldre bebyggelseläge och från mitten av 1900-talet utvecklades området med fler tomter för fritidsbebyggelse mot Frösjön. Det finns även nyare bostäder för permanentboende. Hälften av fastigheterna är permanentbebodda. Vårdinge-Näsby är inte detaljplanelagt. Avloppet bedöms inte kunna ordnas enskilt på ett långsiktigt hållbart sätt, utan kan innebära en risk för påverkan på både enskilda och allmänna vattentäcker. Visbohammars vattenskyddsområde revideras och kan utökas och beröra en ännu större del av området. Om det är lämpligt med en viss komplettering av bebyggelse är därför svårt att bedöma i nuläget. Samordning av VA och GC-väg kan utredas, beroende på utvecklingen i området. Utbyggnad av allmänt VA kommer att bidra till minskning av avloppsutsläpp till Frösjön som har dålig ekologisk status på grund av övergödning.

Område	Motivering till behov av allmänt VA för skydd av människors hälsa eller miljön Alla områden utgör ett större sammanhang och VA-försörjningen bedöms inte vara möjlig att lösa enskilt på ett långsiktigt hållbart sätt.
Rudholm-Nibble	Intresset för att söka bygglov i Rudholm-Nibble ökar. Det finns en risk att fastigheter inom området inte kan anordna hållbara enskilda avloppslösningar inom egen tomt utan att påverka närliggande dricksvattentäkter. Den genomsläppliga marken ökar risken för förorening av dricksvattnet. Det finns konstaterade problem med dricksvattenkvaliteten i området. Planläggning inför VA-utbyggnad ska utredas. Planläggning pågår i Visbohammar som ligger i närheten av området. Om och hur VA-utbyggnaden kan samordnas är inte fastställt i dagsläget. Utbyggnad av allmänt VA kommer att bidra till minskning av avloppsutsläpp till Sillen som har otillfredsställande ekologisk status på grund av övergödning.
Sandviken	En successiv omvandling till permanentboende pågår i delar av Sandviken där det finns fritidshusbebyggelse. Det finns en byggnadsplan (O181K-P852C) från 1983 med planbestämmelser som hindrar VA-utbyggnad. Markens egenskaper och topografin gör att det krävs stora skyddsavstånd mellan dricksvattenbrunnar och avlopp. Detta gör det svårt att anordna hållbara enskilda avloppslösningar eftersom tomterna är små. I området pågår dels ändring av detaljplan dels planläggning med ny detaljplan, för att möjliggöra permanentboende och utbyggnad av allmänt VA. En G-C-väg planläggs för att möjliggöra framdragande av vatten och spillvattenledningar utanför Trafikverkets vägområde för att säkerställa möjlighet till genomförande. Utbyggnad av allmänt VA kommer att bidra till minskning av avloppsutsläpp till Mälaren-Prästjärden som är skyddat för dricksvattenförsörjning, Artikel 7. En del av Sandviken ligger inom Södra Mälarens kommande vattenskyddsområde, både inom primär och sekundär zon.
Tube-Ljung och Listonhill	I Tube-Ljung och Listonhill finns främst permanentbostäder med förhållandevis stora tomter. Området ligger intill verksamhetsområdet för VA och några fastigheter är avtalsanslutna till allmänt vatten. Det finns risk att dricksvattenbrunnar i området påverkas av närliggande industri. Det är svårt att anlägga godkända enskilda avlopp i området på grund av tunna jordlager. Området behöver planläggas, dels på grund av dess stadsnära läge dels på grund av reglering behöver ske i ett sammanhang utifrån närhet till verksamhetsområde, naturvärden och behov av lämplig boendemiljö. I samband med planläggning för områdena kan en förtätning med bostadstomter utredas samtidigt som kulturhistoriska värden kartläggs och värnas i utvecklingen. Detta behöver göras innan VA-utbyggnad för att utbyggnaden ska kunna dimensioneras rätt. Delar av området avrinner mot Igelstaviken. Utbyggnad av allmänt VA kommer att bidra till minskning av avloppsutsläpp till Igelstaviken som har otillfredsställande ekologisk status på grund av övergödning.

5.2 Allmän VA-utbyggnad till planerad bebyggelse

I Tabell 3 nedan beskrivs pågående detaljplaner eller detaljplaneprogram för exploateringsområden. För närvarande finns sammanlagt 13 detaljplaner och 1 planprogram där utbyggnad av allmänt VA kan bli aktuellt. När VA-utbyggnad till områdena kan ske beror på flera faktorer och det finns därför ingen exakt prioriteringsordning eller tidplan. En långsiktig vattentjänstplan som både är förankrad hos kommunen och VA-huvudmannen Telge Nät är det viktigaste för att säkra prioriteringar och genomförbarhet. Även budget och resurser är avgörande för utbyggnadstakten av allmänt VA. Det är även viktigt att se över möjligheter till samordning och synergier, för att eventuellt kunna ansluta fler när allmänt VA byggs ut, och att samplanera med andra ledningsarbeten som ska utföras. I nuläget finns inte möjlighet att ansluta områden till allmänt VA i Mölnbo och Hölö. Anslutning till allmänt VA är beroende av eventuellt samarbete med andra kommuner och VA-huvudmannens, Telge Nät's tidplan, för utbyggnad av överföringsledning för spillvatten till Mölnbo och Hölö.

Tabell 3 Pågående detaljplaner och planprogram utanför verksamhetsområde för allmänt VA

Pågående detaljplaner och detaljplaneprogram	Status
<i>Almnäsberget</i>	<i>[Pausat] Inför samråd</i>
Björnfoten	Inför samråd
Hjälmsättra	Samråd och inför granskning
Hoxeltorp	Inför samråd
Håknäs	Samråd och inför granskning
Jumsta	Inför samråd
Kallfors Ängar	Inför samråd
Långbro	Uppdrag planprogram
<i>Pärlängshöjden</i>	<i>[Pausat] Initiering</i>
Solberga by	Inför samråd
Tveta-Valsta del 2a	Initiering
Vekan	Samråd och inför granskning
Visbohammar	Inför samråd
Wij-området	Initiering

Utöver dessa finns också en detaljplan på Mörkö, Ängsholm 5:4, där det ännu inte utretts hur vatten och avlopp ska lösas.

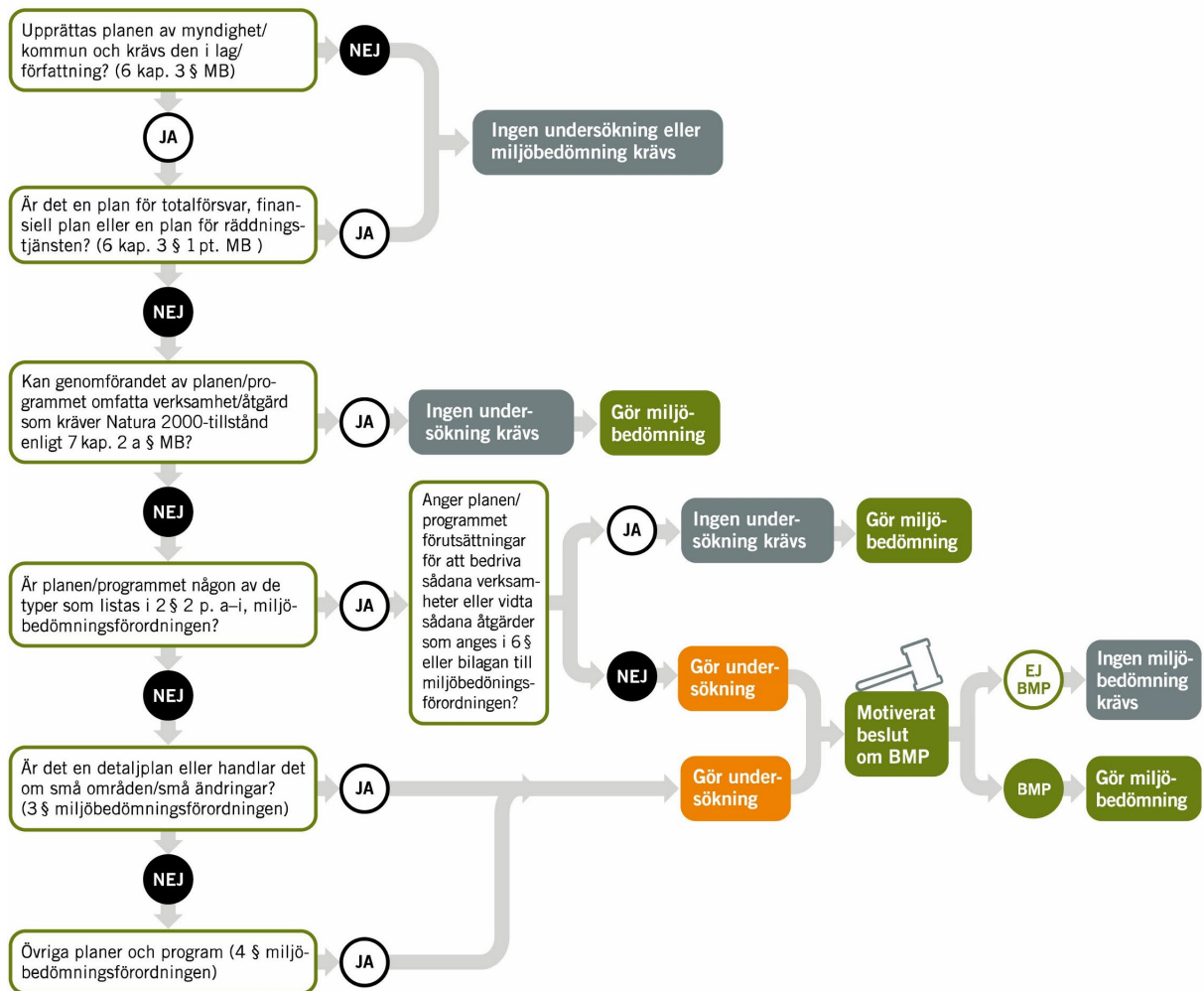
Bilaga 1 Undersökning av betydande miljöpåverkan

Inledning

Vattentjänstplaner omfattas av kraven på strategiska miljöbedömningar för planer och program enligt kap. 6 i miljöbalken (MB). Detta framgår av §6c i lagen om allmänna vattentjänster. Det finns undantag från kravet på miljöbedömning (kap 6 § 3 i MB) men vattentjänstplaner omfattas inte av något av dessa. Regeringen har inte heller antagit några föreskrifter som undantar vattentjänstplaner från kravet (kap. 6 § 4 MB).

Första steget i en strategisk miljöbedömning är att undersöka om planen eller programmet kan antas ha betydande miljöpåverkan. För vissa planer och program kan det steget hoppas över eftersom de alltid kräver miljöbedömning. Naturvårdsverket har tagit fram en processbild för att illustrera detta:

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 1 Naturvårdsverkets processbild för att förtydliga när en miljöbedömning respektive undersökning av betydande miljöpåverkan behövs.

En vattentjänstplan tillhör kategorin "övriga planer och program" och därför ska en undersökning av betydande miljöpåverkan göras.

En undersökning av betydande miljöpåverkan innebär att den myndighet som ska anta planen eller programmet (i detta fall kommunen) ska:

1. identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras. Detta kallas för *undersökningssamråd*.

Efter undersökningen ska myndigheten besluta om den anser att planen eller programmet kan antas ha betydande miljöpåverkan.

Om slutsatsen blir att planen kan antas ha betydande miljöpåverkan ska myndigheten samråda med samma myndigheter som i 2 ovan om hur miljökonsekvensbeskrivningen för planen ska avgränsas. Detta kallas för *avgränsningssamråd*. Kommunen ska sedan ta fram en miljökonsekvensbeskrivning samt ge berörda tillfälle att lämna synpunkter på den och på planen samt beakta dessa synpunkter innan planen antas.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Vattentjänstplanens innehåll

Södertäljes vattentjänstplan innehåller en övergripande beskrivning av kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen visar både vilka områden som kan komma att anslutas till kommunalt vatten och avlopp och vilka åtgärder som planeras på ledningsnätet och i andra anläggningsdelar för att försörjningen till befintliga områden ska fungera långsiktigt.

I vattentjänstplanen beskrivs också kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen är inte bindande. Det innebär att åtgärder och prioriteringar i planen kan ändras om förutsättningarna för att genomföra dem förändras.

Avgränsning

Vattentjänstplanen berör Södertälje kommun och omfattar åtgärder och utveckling av den allmänna VA anläggningen inom de kommande tolv åren. De åtgärder som redan beaktats inom ramen för andra miljöbedömningar tas inte upp här.

VA-utbyggnaden som inkluderas i planen är en följd av omvandling av fritidshus till permanentboende, bebyggelseutveckling på landsbygden och pågående detaljplanering. Eftersom kommunen gör miljöbedömningar för bebyggelseutvecklingen inom den fysiska planeringen beaktas endast effekterna av just utökningen av den allmänna VA-anläggningen här.

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har anpassats efter planens övergripande karaktär.

Identifiering av omständigheter som påverkar bedömning om betydande miljöpåverkan

För att identifiera möjlig betydande miljöpåverkan har faktorer som presenteras i undersökts. De faktorer som påverkas beskrivs nedan. Som framgår av tabellen bedöms inte någon av faktorerna innebära risk för betydande miljöpåverkan.

Tabell 1 Sammanställning av undersökning av betydande miljöpåverkan. De faktorer som bedöms kunna påverkas beskrivs i kapitlen nedan.

	Bedömd påverkan			Kommentar
	Ja	Nej	Risk för betydande miljöpåverkan?	
Riksintresse		X		Stora delar av kommunen omfattas av riksintressen men åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
Förordnanden & skyddsvärden		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Val av teknik och lösning kan påverka detta men det bestäms i ett senare skede.
Djur- och växtarter, biologisk mångfald i övrigt	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Befolkning, människors hälsa och säkerhet		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
Mark		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Val av teknik och lösning kan påverka detta men det bestäms i ett senare skede.
Vatten	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Luft		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
Klimat	X		Nej	Se beskrivning nedan.
Hushållning med mark, vatten, råvaror, energi mm.		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Val av teknik och lösning kan påverka detta men det bestäms i ett senare skede.
Kulturmiljö		X		Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Val av teknik och lösning kan påverka detta men det bestäms i ett senare skede.
Miljömål	X		Nej	Se beskrivning nedan.

Djur- och växtarter, biologisk mångfald

Vattentjänstplanens åtgärder kan ge påverkan på djur- och växtarter, biologisk mångfald genom:

- Ledningsdragning längs väggenar kan påverka biologisk mångfald, där det finns växter som är viktiga för exempelvis pollinatörer.
- Ledningar på botten av sjö eller hav kan påverka livsmiljöer för bottenfauna.

Vatten

Vattentjänstplanens åtgärder kan ge påverkan på vatten genom:

- Minskad bräddning när mängden tillskottsvatten minskar.
- Minskad vattenåtgång när ledningsnät förnyas och läckor tätas.

- Förbättrad dagvattenhantering med jämnare flöde och minskad föroreningsbelastning på recipienterna.
- VA-utbyggnad som leder till förbättrad avloppsvattenrening.
- Bättre vattenstatus genom ett bättre vattenskydd när vattenskyddsområden revideras.

Miljö kvalitetsnormerna för vatten beskriver vilka miljö kvalitetskrav som ska uppnås för respektive vattenförekomst. För att beskriva hur dagens läge förhåller sig till det önskade läget klassificerar vattenmyndigheterna statusen i respektive vattenförekomst. Statusen får inte försämrats och utsläpp till vattenförekomsterna måste kontrolleras för att säkerställa att det inte sker.

Avloppshanteringens påverkan på vattenförekomster är främst ökad belastning av näringsämnen (kväve och fosfor) och andra föroreningar som kan förekomma i spill- och dagvatten. Avloppsreningsverk är en betydande påverkanskälla för 8 av kommunens 66 vattenförekomster. Lika många bedöms ha bräddningar som betydande påverkanskälla.

Mölnboån, Skillebyån och Himmerfjärden som är recipienter för kommunens avloppsreningsverk i Mölnbo och Hölö är bland dessa åtta. Mölnboån och nedströms liggande Sillen har otillfredsställande ekologisk status på grund av fysisk påverkan och övergödning. Skillebyån har måttlig ekologisk status på grund av miljögifter och övergödning. Skillebyån mynnar i Stavbofjärden som har otillfredsställande ekologisk status på grund av övergödning. Himmerfjärden och flera andra närliggande fjärdar har måttlig ekologisk status på grund av övergödning.

Enskilda avlopp är en betydande påverkanskälla för 30 av kommunens 40 ytvattenförekomster.

Samtliga grundvattenförekomster utom en har god kemisk och kvantitativ status. Vårdingeåsen vid Vårdinge har dålig kvalitativ status på grund av klorid.

VA-utbyggnad och nedläggning av de två mindre reningsverken i kommunen innebär att en större mängd avloppsvatten leds till Himmerfjärdsverket vars recipient är Himmerfjärden. Den ökade belastningen förväntas dock inte medföra någon svårighet att hålla sig inom utsläppsvillkoren i reningsverkets tillstånd. Utbyggnad av allmänt VA bedöms därför inte ge en negativ påverkan eller försämra någon miljö kvalitetsnorm för vatten. Eftersom en så stor andel av kommunens vattenförekomster är avloppspåverkade kan VA-utbyggnaden istället förbättra förutsättningarna att nå miljö kvalitetsnormerna. Dessutom bedrivs ett aktivt uppströmsarbete av kommunerna som är anslutna till Himmerfjärdsverket. Verket är certifierat för att näringen i slammet ska kunna användas i lantbruket. Uppströmsarbete innebär bland annat, att genom information till hushåll och verksamheter, minska mängden kemikalier som hamnar i avloppet.

Föreslagna åtgärder för att minska påverkan av skyfall på kommunens allmänna VA-anläggningar kan antas komma att påverka mottagande recipienter positivt då antalet bräddningar och mängd bräddvatten minskar.

Åtgärder i vattentjänstplanen påverkar alltså både ytvattenkvalitet och vattenflöden i recipienter. Det innebär att miljö kvalitetsnormerna för vatten påverkas. Påverkan bedöms dock vara positiv och inte vara betydande.

Klimat

Vattentjänstplanen innehåller klimatanpassningsåtgärder och åtgärder som indirekt minskar effekterna på samhället av ett förändrat klimat.

VA-utbyggnad och underhåll och förnyelse av VA-anläggningar påverkar systemets klimatpåverkan bland annat eftersom energiförbrukningen påverkas. Underhåll och förnyelse

kan ge energibesparingar medan utökning av anläggningen kan öka energiåtgången i VA-systemet. Nettoklimatpåverkan är svår att bedöma både eftersom det inte går att förutse hur stora mängder tillskottsvatten som kan reduceras och eftersom teknisk lösning inte valts för VA-utbyggnaden. Möjligheterna till att minska klimatpåverkan från planen ligger därför, precis som möjligheten att bedöma påverkan, i senare skeden av genomförandet. Vid val av teknisk lösning kommer alternativ att utvärderas utifrån bland annat energiförbrukning och materialåtgång. I detta skede kan VA-utbyggnadens klimatpåverkan bedömas närmare.

Åtgärderna har dock sådan omfattning att de inte bedöms medföra betydande påverkan.

Miljömål

Vattentjänstplanen berör främst miljömålen god bebyggd miljö, ingen övergödning och levande sjöar och vattendrag, begränsad klimatpåverkan samt ett rikt växt och djurliv.

Påverkan på miljömålen är kopplade till effekterna för vatten som beskrivits ovan. Påverkan bedöms vara främst positiv och inte vara betydande.

Beslut om betydande miljöpåverkan

Beslut

Utifrån resonemangen ovan, om påverkan på djur- och växtarter, biologisk mångfaldvatten, klimat och miljömål, kan det inte antas att Södertälje kommuns vattentjänstplan innebär betydande miljöpåverkan. Kommunfullmäktige i Södertälje kommun fattar beslut om detta i samband med att vattentjänstplanen antas.

Undersökningssamråd

Länsstyrelsen i Stockholms län är den myndighet som kommunen behöver samråda med om undersökningen om betydande miljöpåverkan och beslutet om att Södertälje kommuns vattentjänstplan, inte antas innebära betydande miljöpåverkan. Undersökningssamrådet sker samtidigt som samrådet om vattentjänstplanen.

Tillgängliggörande av beslutet

Beslutet om betydande miljöpåverkan ska göras tillgängligt för allmänheten. Detta beslut kommer att tillgängliggöras genom att det läggs upp på kommunens hemsida tillsammans med vattentjänstplanen.